

ELŐFIZETÉS

LYSEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — 180 Lei.

Fél évre — 90 Lei.

Egy negyed évre — 45 Lei.

Hét napra — 15 Lei.

Hirdetések

árának szerint

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regele Ferdinánd I. (József főh.-ut) 21

TELEFON-SZÁM 181

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Staubert József.

Csütörtök, május 12.

Trancu-Jasi Aradon

(A közmunkügyi miniszter ünnepélyes fogadtatása.)

Trancu Jasi közmunkügyi miniszter ma délután négy óra 15 perckor érkezett Aradra. A miniszter szalonkocsija közvetlenül az első osztályú váróteremmel szemközt állott meg. A pályaudvaron megjelent a nagyszámu román előkelőségeken kívül Radu Pancu prefektus, dr. Robu János főpolgármester, Gritta Ovidiu rendőrprefektus és Reu Illés Siguranta főnök. Kis vártatva megjelent a szalonkocsi ajtajában a közmunkügyi miniszter és sorban kezét fogott a jelenlevő urakkal. A román urinok egy rózsacsokrot és egy gyöngyvirágcsokrot nyújtottak át Trancu Jasinak, amit megköszönt. Azután vagy tíz percig beszélgetett a reá várakozó küldöttségekkel. A pályaudvaron mindenütt diszruhás rendőrök álltak és ezeknek sorfala között lépkedett el a miniszter kíséretével. Az első osztályú váróterem virágdiszbe öltözött. Az állomásépület előtt autók álltak. Az első gépkocsiban Gritta Ovidiu rendőrprefektus foglalt helyett. A második autóba Trancu Jasi miniszter és Radu Pancu prefektus ültek. Már éppen megindult a kocsik, mikor kedves epizód történt. Egy bérfogat rohogott hirtelen elő és egy kipirult arcú urileány hatalmas csokorral kedveskedett a miniszternek. Trancu Jasi megállította az autót és átvette Sárga Terikétől, a munkügyi felügyelőség virágait és maga mellé helyezte az ülésre. A következő autóban dr. Robu János főpolgármester és Reu Illés Siguranta főnök követték a miniszteri autót. A miniszter kíséretével a prefekturára hajtott. Trancu Jasi miniszter holnap délben résztvesz a Kulturpalotában a Xenopol könyvtár megnyitására.

Fél hat órakor érkezett meg a miniszter autója a megyei prefektura elé. A kapu előtt rendőrök díszben álltak, fennt a város és a megye vezetősége várták. Ott voltak Radu Pancu prefektus, dr. Robu János főpolgármester, Gritta Ovidiu rendőrprefektus, dr. Beles Jenő alispán, Reu Illés Siguranta főnök és a képviselők. A miniszter hosszabb ideig tárgyalásokat folytatott a város és a megye vezetőembereivel. Este ünnepélyes díszvacsora volt a miniszter tisztele-

tére. Holnap reggel 8 órakor kezdődik a kihallgatás a megyei prefekturán. Értesülésünk szerint eddig csak a munkásság vezetősége és a színigazgató jelentették be magukat. A miniszter a Xenopol-könyvtár ünnepélyes felavatása és a Fehér keresztben rendezendő diszbed után délután 1 óra 40

Leverték a felsősziléziai felkelést.

LONDON. Felsősziléziában a nyugalom teljesen helyreállt. Az antant csapatok a felkelőket minden ponton leverték és a nyugalom helyreállították. Igen sok letartóztatás történt.

LONDON. A főtanács kedden tárgyalta a felsősziléziai határmegállapítás kérdését. A főtanács jegyzéket intézett Felsőszilézia lakosságához s ebben kijelentette hogy a keddi tárgyalás menetére a felsősziléziai események semmi befolyást sem gyakorolhatnak.

LONDON. Itteni mértékadó helyen biztosra vették, hogy Corfanti nem lesz képes megszállási-

Lejárt a határidő.

Az értékpapírok lebélyegzésének határideje tegnap este hat órakor járt le. A határidő kitolására eddig intézkedés nem érkezett és az adóhivatal szigorúan alkalmazkodva a rendelethez, minden ezután jelentkezőt visszautasít. Valószínű azonban, hogy a további lebélyegzésre nézve egy-két napon belül intézkedés érkezik Aradra, hiszen Oroza miniszter ezt kilátásba helyezte. A közönség nagy része már lebélyegeztette értékpapírjait és az adóhivatalnak ezután még csak néhány faluval lesz dolga. Az adóhivatal kéri mindazokat, akik elismervényeikért akarnak jelentkezni, hogy mindaddig ne jöjjenek, amíg a lapok az erre vonatkozó hivatalos közlést nem hozzák. Az adóhivatal csak a háboru alatt kibocsájtott kötvényekről, ezek között a hadikölcsönkötvényekről ad elismervényt, míg a háboru előtt kibocsájtott kötvényeket a fél lebélyegezve veszi át. Az adóhivatalnál olyan tömegesen jelentkeztek, hogy a hivatal, hogy mindenkit kielégítsen, elismervény nélkül csak az összeg összegegyeztetésével fogadta el az értékpapírokat. Az a tény, hogy a lebélyegzésre csak egy bélyegző áll rendelkezésre, továbbá, hogy a kötvényeket egyeztetni, naplózni, bélyegezni és minden kötvényt egy számmal és a pénzügyigazgató aláírásával kell ellátni, annyira megnehezítette a tisztviselők munkáját, hogy dacára, hogy tíz tisztviselő naponta este 11 óráig dolgozott, nem

perckor a hegyaljai Villamosvasutal Világosra utazik kirándulásra. A miniszter holnapután 9 óra 40 perckor Clujra (Kolozsvárra) utazik. Xenopol özvegye, akinek az eredeti értesítés szerint szintén Aradra kellett volna jönni, Timisoaran (Temesvárott) beteg lett és visszatért Bucurestibe.

tani diktaturáját. Az antant körében éppen ellenkező hatást ért el a lengyel felkelés, mint amit a felkelők akartak elérni. A lengyelek álláspontja inkább idegenkedést szült, mint rokonszenvet keltett volna. Ugy tudják, hogy Corfantit saját emberei is cserbenhagyták. A bányavidékekről érkező jelentések ugyanis azt mondják, hogy a bányamunkások közül azok, akik a sztrájknak legnagyobb hívei voltak, most már hajlandók a munkára. A bányamunkásság eddigi vezeterei oly népszerűtlenek lettek, hogy kénytelenek voltak eltávozni eddigi munkahelyeikről.

A hadikölcsönkötvényekről elismervényt ad az adóhivatal.

birták az elismervényeket elkészíteni. Információnk szerint az elismervényeket még e hónapban mindenki átveheti. A közönség között a napokban az a hír terjedt el, hogy a bejelentő ivateket az adóhivatal pénzért adja. Erre nézve alapos információt szereztünk és megállapítottuk, hogy a téves hírt az okozta, hogy a pécskai járásban a jegyzők tekintve, hogy a bejelentési ivatek elfogytak, bejelentési ivatek nyomtatottak. A felesleget behozták Aradra és az adóhivatal előtt egyes jegyzők közegekkel állítólag darabjait egy leuért az előállítási áron adták el. Tehát téves az a hír, hogy az adóhivatal pénzért adta volna el a bejelentési ivateket, melyeket díjtalanul kell a fél rendelkezésére bocsájtani.

Roman-magyar vállalat Budapesten.

Értesülésünk szerint aradi érdeklőségek közbelépésére Budapesten román-magyar export import részvénytársaság alakul. A részvénytársaság igazgatóságában több magyar mágnáson kívül Trifu budapesti román főkonzul és több erdélyi és királyságbeli román kapacitás is helyet foglal. A részvénytársaság célja mindenemü árucserének gyors és pontos lebonyolítása és a román-magyar intenzív kereskedelmi összeköttetés létrehozása. A részvény-

társaság igazgatóságában és a részvények jegyzésében több aradi ur is résztvesz.

Károly trónörökös megerkezése

BUCURESTI. Károly trónörökös Ő Fensége tegnap délelőtt nejevel, Helena hercegnő Ő Fenségevel megerkezett Bucurestibe. Hivatalosan jelentik: A trónörökös ünnepélyes fogadtatása tegnap folyt le Bucurestben. A trónörökös és neje az északi pályaudvaron érkeztek. Mikor a vonatról leléptek, a hegyi vadászok díszszázada üdvözléseket tett. Azután a trónörökös pár az egyesített zenekarok hangjai mellett a váróterembe vonult. A királyt és a királynét üdvözlötték. A váróteremben a kormány tagjai Averescu miniszterelnökkel, a kamara és a szenátus elnöksége, az egész diplomáciai kar, a politikai előkelőségek fogadták a trónörökös párt. Az állomásra autókön és kocsikon a metropoliára hajtottak, ahol istentisztelet volt. Majd a metropoliáról a királyi palotába hajtott, ahol a szerencsekívánatokat és a városok üdvözléseit fogadta a trónörökös pár. Elsőnek a kulturális intézmények adták le üdvözlésüket, ezek sorában a bucurestii, cluji (kolozsvári) és jassyi egyetem küldöttel. Este hangverseny volt az Atheneumban. Az ünnepségeket még folytatják.

Aradon marad

az üzletvezetőség.

Jól értesült vasuti tényezők véleménye alapján a bucurestii minisztertanács a napokban végleges döntés tárgyává tette az erdélyi vasutigazgatóságok sorsát. A döntés szerint az összes erdélyi üzletvezetőségek megmaradnak a jelenlegi kerületi igazgatói beosztásban. Az aradi vasutigazgatóság is a helyén fog maradni. Az Aradi Közlöny munkatársa ma érdeklődött ebben az ügyben a CFR. aradi vasutigazgatóságánál és azt az információt kapta, hogy a CFR. vezérigazgatóságának már erre nézve megírt a sürgönyértesítést az aradi üzletvezetőséghez. Ezzel, ugyilátszik, végleg lezártnak tekinthetjük az aradi kerületi vasutigazgatóság sorsát, mert a vasutigazgatóságnak ma vett rendelete szerint az aradi üzletvezetőség továbbra is Aradon marad.

Irodalom és művészet.

* **A városi színház heti műsora.** Csütörtök: Lakmé. (B.) Opera-bemutató. Péntek: Lakmé. (C.) Szombat d. u.: Színi iskola növendékeinek első vizsgaelőadása. Este: Ezüst sirály. (A.) Vasárnap d. u.: Inkognitó gróf. Este: Viola, népszínmű. (B.)

* **Leányvásár — vendégekkel.** Nem nagy, de annál hálásabb közönség előtt lépett fel tegnap a Leányvásárban M. Faludy Irén és Misoga László. A szobaleány híres szerepét M. Faludy Irén általános tetszés mellett játszotta. A fiatal színésznő rendelkezik mindazokkal a kelticékkal, amelyekre egy vérbeli táncos-szubrettnél szüksége van: túlaradó temperamentum, természetesség, kedvesség és izlés van benne. Amellett nemcsak tüntetően táncol, hanem táncos-szubrettnél nem tapasztalt hanggal is rendelkezik. A közönség szeretettel fogadta a vendéget, aki erőssége lenne az operett-együttesnek. Misoga László jó megjelelésű fiatalember, akinek főerőssége a tánc. Az angol táncokat úgy járta el, ahogyan kell: csak a lábai mozogtak, ellenben a felső teste nem mozgott s ez a körülmény adta meg táncainak a finomságot, az artizlikumot. A vendégekről az az összipresszió, hogy be tudnának illeszkedni az anszambliába, de le kellene szokniok a túlságos megjelelésről, amely nem helyes ugyan, de amelyhez az aradi közönség nincs hozzászokva. (Kv.)

* **A Lakmé bemutatója** lesz az idei színházi szezon legkiemelkedőbb eseménye. A színház igazgatósága minden rendelkezésére álló eszközzel elsőrangúttal akar produkálni ezzel az operapremierral, olyat, ami hosszú ideig szóbeszéd tárgyát alkossa a közönség minden rétegében. A szerepek a legkiválóbb erőknek jutottak, a kiállítás-meglepően hatásos lesz, szóval minden előfeltétel megvan ahhoz, hogy a Lakmé mindkét este óriási sikert arasson.

* **Az ezüst sirály új, hétszáz harmadik felvonásában** Almay Laci teljes zenekarral kíséri a nagy mulatójelenetet, amivel Király Ernő valóságos lázba hozta a hétszázkettes s ami egészen biztosan Aradon sem fogja elleveszteni halászlé Jakabffy kitűnő előadásában.

* **Jean Athanasiu a Rigolettóban** kezdte meg aradi vendégjátékát 17-én. A hírneves román baritonistát, aki legutóbb Clujon (Kolozsváron) több estén énekelt a magyar színházban és hatalmas baritonjával a legszínlelőbb ünneplés központjában állott, felcsigázott érdeklődéssel várja az aradi közönség. Athanasiu folytatólag az Álarcos báiban és Toszában lép fel a városi színházban s ezekre az estékre az előre látható rendkívüli érdeklődésre való tekintettel már ma elkezdte árusítani a jegyeket a színházi pénztár.

* **Mathes Károly zongoraművész hangversenye** iránt szokatlanul nagy az érdeklődés, de meg is érdemi, mert műsora valóban elsőrangú. Már csak néhány jegy kapható a Bloch cégnél.

Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortúlay-palota.) Régiségek, szönyegek, képek, szobrok, modern és antik mű tárgyak vétele, eladása, cseréltése és bizományi árusítása.

* **Az Aradi Filharmonia Egyesület** folyó hó 18-án rendezte ez idényben utolsó nagyszabású zenei hangversenyét, melyen Goldmark, Wagner és Liszt remekei kerültek előadásra. Jegyeket a Schorhag-cég árusítja. Főpróba vasárnap délelőtt 10 órakor.

Mindenkiben felismerte Tisza merénylőjét.

(Visszavont védői megbízatás.)

Hirt adtunk arról, hogy a Tisza per főtárgyalásán legutóbb kihallgatták Dömötöri Lászlót, gróf Tisza István volt inasát, akit Gál István főtárgyalási elnök szembe-sített a vádlottakkal. Erről a szembesítésről most a következő érdekes részleteket közöljük:

Az elnök: Fölismeri azt, aki dél előtt a Roheim villában járt? **Dömötöri:** Itt ez az ur. (Rámutat Gaertnerre.) Akkor nem volt inghorotválva. **Az elnök:** Megismerne-e azt, akinek vörös bajusza volt? **Dömötöri:** Hát igen. A szemem akkor könnyes volt, meg sötétforma is volt már egy kicsikét... Ez az. (Rámutat Kérirre.) De én nem merek biztosat mondani, valahogy ilyen volt az arca. A nyaka is hasonlít nagyon hátulról. **Az elnök:** Biztosan megismeri-e és megismerne-e esküdni az istenre, lelki üdvösségére? **Dömötöri:** Isten ments. Ezt nem merem megtenni. **Az elnök:** Sztanykovszky álljon elő. Ilyen természetű egyén nem volt közöttük? **Dömötöri:** Nem volt. **Az elnök:** Dobóval többször szembesítették? **Dömötöri:** Igen, de nem ismertem föl. **Az elnök:** (Kérirre mutatva): Ráismer-e erre? Azt mondotta, hogy szájából pálinkaszag áradt. Megmarad a mellett, hogy Kéri hasonlít ehhez a katonához? **Dömötöri:** Igen, de még szökebb volt.

Az elnök ezután az Érdekes Újságból bemutatja a katonatáncos tagjainak fényképét. **Dömötöri** egymásután fölismeri Csernyákot, Hüttneret, Estefányit.

Az elnök: Elég, végül kisüti, hogy az egész fényképről mindenki ott volt. **Dömötöri:** Többet nem ismerek föl, csak még ezt. **Az elnök:** Hát Dobót fölismeri? **Dömötöri:** Az arca nagyon ismerős, de a bajusza valamivel hosszabb. **Az elnök** (Kérirre): Tegye föl a katonasapkáját. **Dömötöri:** Laposabb sapka volt. **Az elnök:** Nem a sapka a fontos. **Dömötöri:** A színe az éppen ilyen volt. **Az elnök:** Ne azzal törődjek, hanem azzal, hogy az arc és a természet megfelel-e? **Dömötöri:** Elég hasonló volt.

Gál Jenő védő kérdésére elmondta, hogy annak a katonának a lábán, akiben Kérit véli fölismerni, közönséges vastagtalpu bakancs volt és hogy az illető katonára igen közönséges benyomást tett rá. **Az elnök** szembesíti Hüttnerrel, mire Dömötöri kijelenti, hogy Hüttner is hasonlít kissé, de magasabb, mint a villában járt ember. **Dömötöri** ezután rámutat a Hüttner mellett álló rohamsisakos katonára, aki a tárgyaláson, mint ő van jelen és kijelenti, hogy nagyon hasonlít az egyik Tiszagyilkosra. **Az elnök:** Ugyan hagyja már abba, mert már mindenkit fölismer. **Kéri Pál** az elnök felszólítására kijelentette, hogy

Dömötöri vallomása szerint a vörösbajuszu katona igen hangosan és erélyesen beszélt, ő tanukkal fogja igazolni, hogy abban az időben teljesen be volt rekedve és egy hangos szó sem jöhetett ki a száján. Az inas után **Bugyi Antal** né, Tisza szakácsnéjét hallgatták ki, aki a már ismertetett nódon elmondta a gyilkosság lefolyását. A szembesítésknél a katonaruhába öltöztetett Kérit fölismerni vélte, de nem merete határozottan állítani, hogy azonos. Sztanykovszkyt és Hüttneret nem ismerte föl. Gaertnerrel azt hiszi, hogy fölismeri.

Budapest. A tegnapi főtárgyaláson Gaertner Marcell megvonta ügyvédjétől, dr. Weisz Ödöntől a védői megbízatást, mert a tanuvallomásokra nem tett reflexiókat. A bíróság ideiglenes védőt rendelt ki.

Budapest. A Tisza per mai tárgyalásán Szentkirályi Béla nyugalmozott rendőri kapitányt hallgatták ki, aki elmondta, hogy ha Balázs főispán idejekorán értesíti a rendőrséget és nem ír Tiszának levelet, akkor megmenthették volna Tiszát. Ő maga Tiszát már napok előtt kérte, hogy utazzék el. Tisza azonban nem akart elutazni. Végül kijelentette Szentkirályi, hogy a rendőri nyomozás iratai elvesztek. Az elnök ama kérdésére, hogy kinek állott érdekében a nyomozás iratainak eltitkoltatása, Szentkirályi azt válaszolta, engedjék meg neki, hogy erre a kérdésre ne feleljen. A tárgyalás folytatását másnapra halasztották.

Béke Irországgal.

LONDON. Irországi békéjére döntő jelentőségű összejövettel tartottak Dublinban. Sir James Craig, az ulsteri unionisták főurke, tanácskozást folytatott az ir köztársaság elnökével, De Valerával. Kicsérélték véleményüket a helyzet felől és megbeszélték az ország jövődjéről. Az alkirálynak, közvetlenül Londonba való utazása előtt, erről az összejövetről jelentést tettek. Mindkét párt ir újságjai az összejövételben az észak és dél közötti súlyos konfliktus egy lehetséges békés megoldásnak jelölték. Nem titkolják emellett, hogy még számos nehézséget kell leküzdeni, mielőtt mindkét félre nézve kielégítő megoldásra kerül a sor.

LONDON. Lord Fritz Allan, Irországi alkirálya, aki lord James Craiggel folytatott tanácskozás után Dublint sietve elhagyta, hogy Londonba menjen, csütörtökön este Lloyd Georgeval tanácskozott. Péntek délután újabb megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel. A kormány kész minden, a sinfeinek által teljes meghatalmazással ellátott, személyiséggel tárgyalni. Még nem történtek intézkedések arra nézve, hogy ilyen közvetlen tárgyalások

jöjjenek létre, de mindenesetre foglalkozzanak avval, hogy egyengessék az utat ilyen tárgyalásokhoz.

Aradmegye és Bucuresti.

(Megérkezett a belügyminiszter rendelete.)

Még az elmúlt hónapban hirt adtunk arról, hogy a minisztertanács határozata értelmében a közigazgatás egységesítése végett több erdélyi megyét, így Kolozs-, Fogaras-, Szeben- és Aradmegyét kiszakítják a cluji (kolozsvári) belügyi államtitkárság hatásköréből és a bucurestii belügyminiszteriumból fogják adminisztrálni. A kormány eredeti terve az volt, hogy a megyéknek erről a központba való beolvasztásáról majd csak a megye-beosztások végleges jóváhagyása után fogják értesíteni a megyei alispáni hivatalokat. Ettől eltérőleg a napokban távirati értesítés érkezett Aradmegye alispáni hivatalához, amely szerint a megye a jövőben közigazgatásilag kizárólag a belügyminiszterium hatásköre alá tartozik. A megye pénzügyi adminisztrációját természetesen szintén Bucurestiből fogják irányítani. Törvénykezéssel, közoktatásügyileg és a vallást illető kérdésekben a megyéket ezentúl is a cluji (kolozsvári) államtitkárságok fogják igazgatni.

Az új menetrend.

(Még egy személyvonat Erdély felé.)

Löcs István CFR. vasuti főellenőr az elmúlt héten készítette el az aradi vasutigazgatóság fővonalainak új menetrendjét. A menetrendtervezetet jóváhagyás végett felküldték a bucurestii központhoz, ahonnan ma megjött a távirat, amely az új menetrendet jóváhagyja és azt május 12-ével, azaz a holnapi nappal életbe lépteti. Az új menetrend szerint a teuisi (tövisi) vonat, amelynek az indulási ideje eddig 11 óra 40 perc volt, ezentúl 9 óra 40 perckor fog indulni Aradról. A menetrend ezen kívül egy második személyvonatot is indít Tövis felé, amelynek Aradról való indulási ideje 18 óra 40 perckor van. Az ellenvonat érkezési ideje 16 óra 50 perckor, a másik személyvonat pedig reggel 4 óra 40 perckor van. A 9 óra 40 perckor induló személyvonatnak Tövisen Cluj (Kolozsvár) felé közvetlen csatlakozása lesz, míg a 18 óra 40 perckor induló személyvonat Teuisen (Tövisen) Bucuresti felé lesz csatlakozása. A mellékvonalakon a menetrend egyelőre változatlan marad, bár vasuti körökben valószínűnek tartják, hogy a CFR. vezérigazgatósága a közeljövőben a többi vonalakon is új menetrendet fog megállapítani.

LEGUJABB.

WIED HERCEGET AZ ALBAN TRÓNRA HIVJÁK. KOPENHÁGA. Ideérkezett jelentések szerint Wied herceget, Albánia volt fejedelmét újra meghívják Albánia trónjára.

GORKIJ AZ OROSZ TUDÓSOKÉRT. KOPENHÁGA. Gorkij Maxim, a világhírű orosz író nyílt levelet intézett a világ összes nemzeteihez, amelyben felhívja őket, hogy mentsek meg az éhező orosz tudósokat.

HÉTEZER KIVÉGZÉS. STOCKHOLM. Ide olyan jelentések érkeztek, hogy a szovjet-kormány a kronstadti felkelésben résztvevő ellenforradalmárok közül hét ezer embert kivégeztetett.

A HABSBURGOK RESTAURÁCIÓJA ELLEN. PÁRIS. A Havas-ügynökség jelenti: A Journal szerb forrásból arról értesül, hogy a szerb kormány az olasz és a csehszlovák kormányokkal teljes egyetértésben ragaszkodik vétójához a Habsburgok visszahelyezése kérdésében. A három kormány a közeljövőben lépést szándékozik tenni a svájci szövetségtanácsnál a Habsburgok ellen, de a szövetségtanács már régebben kijelentette, hogy nem hajlandó más álláspontot elismerni és a magáé mellett marad meg.

NEM OSZLATJÁK FEL AZ INTERNÁLT TÁBOROKAT. BUDAPEST. Gróf Ráday Gedeon magyar belügyminiszter tudósítónk előtt nyilatkozott a moziengedélyekről. Kijelentette, hogy a moziengedélyek revízióját Budapest területére hivatali elődje végezte el. A Budapesten megadott engedélyek revíziójáról, még ha élnézés folytán egyesek sérelmet szenvedtek is, szó sem lehet. Nem zárkozik el azonban a vélt sérelmek meghallgatásától és ha a sérelem beigazolódik, akkor a sérelemen új, vagy máshelyi moziengedéllyel lehetne segíteni. Az *internálást egyenlőre megszüntetni lehetetlen*, mondotta a miniszter. Ez a szomorú kényszerűség ma még, sajnos, alig nélkülözhető önvédelem az Oroszországból, vagy más honnan kiinduló vakmerő bolsevista agitáció ellen, amely káros a nemzetre és a társadalomra. A bolsevista agitáció belföldi exponenseit nem engedhetik szabadon garázdálkodni. A másik ok az, hogy a belső konszolidáció még fiatal és képtelen elviselni nagyobb rázkódtatás nélkül az ellenségek szervezkedését.

A GABONA SZABAD FORGALMA MAGYARORSZÁGON. BUDAPEST. Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter Kaposvárott egy népgyűlésen beszélt. Kijelentette, hogy Európában aránylag Magyarországon a legkisebb az adózás. A gabona szabadforgalmát megfogják valószínűsíteni, de figyelmeztette a gazdákat, hogy ne számítsanak a buza árának 1300 koromára való emelkedésére, a készletet adják ki az államnak, mert különben Amerikából hozatnak gabonát. Végül ki jelentette, hogy az állam az ellátatlanok gabonáját a cséplésnél lefoglalja.

APPONYI UNNEPLÉSE. BUDAPEST. Gróf Apponyi Albert 75-ik születésnapja alkalmával rendezendő ünnepen Horthy Miklós kormányzó, József főherceg, a kormány és a hadsereg is részt vesz. Gróf Apponyit a lakásáról Horthy kormányzó kíséri a kocsián a Bazilikába.

SVÁJCI HIRLAPIRÓ MAGYARORSZÁGRÓL. BUDAPEST. Exheury Budapesten tartózkodó,

svájci hírlapíró a következőket írja lapjának: Hónapok óta vagyok Budapesten. Hiába kerestem a pogromokat és a merényleteket, amelyekről Bécsben sokat beszéltek nekem. Ezek helyett a király nélküli királyságban tökéletes rendet találtam. Lenin tanítványainak szándéka átlátás: rágalmazzák Magyarországot, hogy Európa közönyössé váljék iránta.

A magyar külügyminiszter expozéja.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés mai ülésén Rassy Károly az ellenforradalmi pénzek elszámolására parlamenti bizottság kiküldését kérte, mert azt a bizottságot, amely az elszámolást megejtette, nem a parlament küldte ki.

Ezután gróf Bánffy Miklós külügyminiszter mondotta el expozéját. Politikánk szükségszerű következménye az összes antant-hatalmak ama megingathatatlan akarata, hogy a párisi békét végrehajtsuk és hogy a békülékenység szellemét akarjuk bevinni a gyűlölködés légkörébe. Elsősorban a kereskedelmi szerződések megkötésével törekszünk a gazdasági érintkezés helyreállítására. A szomszédainkkal felveendő gazdasági tárgyalások elé készséggel tekintünk, elget téve ezzel a nyugati hatalmak kívánságának, hogy a megzavart gazdasági rend közvetlen tárgyalások által mielőbb helyreálljon.

— A kisebbségek jogait a megállapodások értelmében kívánjuk tiszteletben tartani, s ezek a jogok a békeszerződések igen fontos tarozékai. A legteljesebb kisebbségi szabadság álláspontján állunk. Ha a nemzetek szövetsége feladatának meg akar felelni, akkor foglalkozzék a kisebbségi jogok kodifikálásával. Amíg a nemzetek szövetsége valóban cselekvő tényező lesz, addig is a békeszerződést aláíró hatalmakra hárul a kötelezettség, hogy a nemzetek szövetségének hatáskörét betöltsék.

Azután arról szólt a magyar külügyminiszter, hogy a külügyi vezetés sem a háboru alatt, sem a háboru előtt nem volt magyar. A Baranya ügyéről szólva kijelentette, hogy ebben a kérdésben az teszi súlyossá a helyzetet, hogy a lakosságot ijesztgetik, mintha a magyar állam bosszút akarna gya korolni. Kijelentem, mondotta gróf Bánffy, hogy miként itt bent az országban a jogrend alapján állunk, ott sem akar a kormány az igazság utjáról letérni. Ezután rátért a háborus felelősség kérdésére és megállapította, hogy *Magyarországnak semmi része sem volt a háboru felidézésében*. A bolsevisták kiadták az orosz cártanács titkos jegyzőkönyvét, amelyből kiderül, hogy Sasanov 1914-ben kifejtette, hogy Oroszország csak általános európai háboruban szeresheti meg Konstantinápolyt.

Beszédét azzal fejezte be, hogy Európa keletén csekély erővel, de százados kulturával, férfias elszántsággal és képességgel lép a magyar nemzet a világ elé. (Élénk taps és éljenzés a ház minden oldalán.)

Sréter István volt honvédelmi miniszter arról beszélt, hogy a békeszerződés értelmében az 1250 főnyi tisztikart hogyan állítsák össze. Nem szabad megtűrni a cifranyomoruságot, mondotta, s katonatisztet nem szabad szegénységben hagyni. A nemzeti hadseregben hivatásos tisztek csak olyanok legyenek, akik az októberi forradalom előtt már magyar állampolgárok voltak, akik szóban és írásban magyarul tökéletesen tudnak és akik a legénységet magyar szellemben nevelni képesek. Előnyben részesítendőek azok a csapatvezetők, akiknek hosszú hadiszolgálatuk van.

Sport.

Aradi football-derby. ATE — AMTE 3:3 (2:1). Arad kedvenc csapatainak találkozása hétköznapi dacára is nagy közönséget vonzott az AAC pályára. A mérkőzés eredménye teljesen nyílt volt. Mindkét csapat tudása legjavát vitte be a küzdelembe. Az első félidőben az ATE Szabó és Licker két goaljával szemben az AMTE Stoffa által csak egy goalt tudott megszerezni. A második félidőben az AMTE a játék elején kornelből, Auer fejese által kiegyenlített, de újramező után Lövinger az ATE számára ismét megszerezte a vezetést. Változatos játék után Auer ismét kiegyenlített (3:3). A mérkőzés erős ATE támadással végződik. Az ATE közvetlen védelme Singer—Kállay hátvédpár ismét brilirozott. Kormos kapus ha idegességéről leszokna, Arad legjobb kapusává válhatna. A Fövényi—Zsák—Murányi föllállítású fedezetsor úgy a védelemben, mint a támadásban nagy-szerű munkát végezett. Az ATE csatársor sok munkát adott az AMTE közvetlen védelmének. Frauheim, Lövinger szélsők lefutásai, valamint Feldmann Licker Szabó belső csatárok állandó veszedelmet jelentettek. Az AMTE hátvédei, Brigmaen—Vizváry, nagy sikerrel dolgoztak. Pék a kapuban még kezdő. Az AMTE fedezetsorából különösen Bali játéka

emelkedett ki. Bali agilitásával csapatát állandó lendületbe vitte. Az AMTE csatársora megszokott jó volt. Stoffa—Auer voltak a legjobb emberei. Jó biré volt Markovits Miksa, Előzőleg a két második csapat játszott szép mérkőzés keretében. Eredmény 1:0 az ATE II. javára.

— Pünkösdi sportesemények. Mindkét nap a Kolozsvári Atletikai Club labdarugói szerepelnek és klubközi atletikai mérkőzés előzi meg d. u. 3 órakor a labdarugást. Vasárnap az ATE telepén (jegyelővétel Bauer Gyulánál) lesz az atletikai verseny, utána KAC—ATE mérkőzés, hétfőn az AAC telepén jegyelővétel Maird Emilnél) lesz az atletikai versennyel egybekötött KAC—AAC mérkőzés.

Az ujjáalakult

Anyavédő-Egyesület.

Ma délután öt órakor tartotta az Aradi Anyavédő Egyesület évi rendes közgyűlését. A gyűlést Vásárhelyi Janka elnöknő nyitotta meg. Ismertette az egyesület célját és működésének eredményét. Majd a pénztári jelentés következett. Az Aradi Anyavédő Egyesületnek különféle jótékony adományokkal 41 ezer leiel szaporodott a vagyona. Ezután a tisztkar megválasztása következett, a mely a következő:

Védnökök: Kintzig János, Kintzig Jánosné, özv. báró Andrányi Károlyné, gróf Károlyi Gyuláné. Elnök és elnöknő: Báró Solymossy Lajos és Vásárhelyi Janka. Helyettes elnök és elnöknő: Tömöry Jenő, dr. Issekutz László, báró Neuman Adolf, báró Neuman Alirédné és báró Urbán Péterné. Alelnökök és elnöknők: Dr. Jancu Cornél, dr. Pozsgay István, Koromzay Frigyes, Vörös Henrik, Purgly László, gróf Porcia Lajos és dr. Leitner Ernő. Just Margit, dr. báró Neuman Károlyné, Tömöry Jenőné, özv. báró Bohus Lajosné és dr. Moldován Silviusné. Igazgató-főorvos: Dr. Balogh Andor. Ügyvezető főtitkár: Stolcz Dániel. Orvosok: dr. Lukács Jenő, dr. Kugel Ede, dr. Simó Károly, dr. Prohászka László, dr. Vicas Gyula, dr. Dohány Sándor, dr. Windholz Béla, dr. Groszmann Emil. Titkárok: Kiss Lajos, dr. Török László, Rácz Gábor és Szentgyörgyi Aladár. Ügyészek: dr. Lukácsy Lipót, dr. Lócs Rezső és dr. Botiuc Elek. Gondnok és pénztárnok: Ruppert Henrik. Ellenőr: Szablóczky János. Számvizsgáló-bizottság: Elnök: Szánthó Gyula. Tagok: Báró Exterde Kálmán és Szahmáry Géza. Az igazgatóság tagjai lettek: dr. Borsos Béla, dr. Bradean Athanáz, Csécsi Imre, Fejér Gábor, Frint Lajos, dr. Cucu, dr. Lövinger Miksa, dr. Monay Ferenc, dr. báró Neuman Károly, dr. Parecz Béla, dr. Robu János, dr. Tisch Mór, dr. Vágvolgyi Lajos. Ezenkívül 75 tagu női választmányt és 25 tagu férfi választmányt alakított a közgyűlés.

— A flekktüsz végnapjai. Megemlékezünk arról, hogy a megyében a kiütéses tifusz megbetegedések erős csökkenést mutatnak néhány hét óta. Dr. Bradean Athanáz megyei főorvos most újból végigjárta a megyét és megállapította, hogy a skarlát megbetegedés, a kanyaró járvány és a szamárköhögés is teljesen megszűnt. Új kiütéses tifusz eset sem fordult elő néhány nap óta. Borosjenőn, ahol a járvány néhány héttel ezelőtt a legerősebb volt, ma mindössze öt beteg fekszik.

HIREK.

A németek elfogadták az antant ultimátumát.

BERLIN. A német birodalmi gyűlés pártjai foglalkoztak a szövetséges nagyhatalmak legutolsó ultimátumával és azt elfogadták.

BERLIN. Ideérkezett jelentések szerint a francia csapatok meg szállták Mühlheimot.

BERLIN. Hajnalig a német pártok még nem egyeztek meg az ultimátum dolgában. A döntés délután történt meg. A birodalmi gyűlés többsége az ultimátum elfogadása mellett foglalt állást.

BERLIN. A Wolff ügynökség jelenti: Ebert köztársasági elnök Wirth pénzügyminisztert kancellárrá nevezte ki és kabinetalkitással bízta meg. Az új kancellár a külügyi tárcát ideiglenesen vezeti.

BERLIN. Wirth új kormánya elfogadja az antant ultimátumát.

— A nemzetiségi kisebbségek államtitkára Aradra jön. A megyei alispáni hivatalhoz ma távirati értesítés érkezett, amely szerint Popoviciu-Tasca, a nemzetiségi kisebbségek államtitkára a közeljövőben Aradra jön. Az államtitkár Aradra érkezésének időpontjáról a távirat nem tesz említést.

— Take Jonescu visszatért. Bucaresti. Take Jonescu külügyminiszter vasárnap a Symphon-vonattal Velencéből visszatért Bucarestbe.

— Ujjászervezik a gazdasági székot. A városi tanács utasította a gazdasági székot, hogy tegyen előterjesztést a gazdasági szék ujjászervezésére. Az ujjászervezés azért vált szükségessé, mert a gazdasági székot a forradalom óta nem alakították ujja. Ma készítette el a gazdasági szék az ujjászervezési tervezetet, amelyet dr. Robu János főpolgármester jóváhagyás végett felterjesztett Radu Pancu prefektushoz. A tervezet szerint a gazdasági szék tagjai lesznek: Stan Tódor, Alföldy Pál, Deutsch Andor, Blaskovits István, Kristyóy János és tizenhárom gáji és tanyai gazda.

— Eladott aradi gyógyszerár. Megírtuk, hogy Vajdits György aradi gyógyszerész eladta a Bul. Regele Ferdinánd I. (József főherceg-úton) levő gyógyszerárát Janka Jenő brasovi (brassói) gyógyszerésznek. A gyógyszerár eladását bejelentették a belügyi államtitkárságnak, amely azt jóváhagyta.

— A MÁV-isták is megkapják fizetésüket. A CFR. alkalmazásában levő esküt nem tett MÁV. tisztviselők fizetésének kiutalása néhány nap alatt függőben van tartva, amíg a vasutasok illetményeinek rendezése végett Bucarestbe küldött vasutigazgatósági megbízott ezt a kérdést is nem hozza meg végleg tisztázva. A MÁV-istáknak egyébként e tekintetben nincsen okuk aggodásra, a mennyiben vasuti körökben természetesen veszik, hogy a bucurestii központnak a döntése olyan lesz ebben az ügyben, hogy az esküt nem tett tisztviselők eddigi illetményeiket ha más formában is, teljesen meg fogják kapni. A MÁV-isták-

nak minden valószínűség szerint a jövő hét hétfőjén, vagy keddién folyósítják az illetményeket.

— Halálozás. Körössy József nyug. kir. adóhivatali főnök május 7-én reggel 74 éves korában hirtelen elhunyt. A temetés e hó 8-án nagy részvét mellett folyt le Kisjenőn. Az elhunytat kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

— Volt képviselő és plebános. Budapest. Jármy István volt országgyűlési képviselő, 1919. decemberében a belügyminisztériumhoz egy bizalmas feljelentést adott be, amelyben leírta a pilisszántói közbiztonsági állapotokat és a község előljáróságát, mint a község rémeit, a fennálló jogrend felforgatóit és a község tolvajait állítja be. A község plebánosáról, Szabó Ferencről így ír: „Salgó nevű politikai megbízott a helybeli katolikus plebánosnál lakott és az ő vendége volt.” Szabó Ferenc plebános hatóság előtti rágalmazás címén feljelentette Jármy Istvánt. A budapesti büntetőjársbírószágon Jármy kijelentette, hogy ő a kömmün idején nem tartózkodott Pilisszántón s így az inkriminált levelet téves és valótlan információ alapján intézte. Dr. Szabó Ferenc plebános Jármy István e kijelentését elfogadta elégtételül és így a bíróság a további eljárást megszüntette.

— F. L. Popper, Tip-Top és Del-Ka elsőrendű gyártmányu higienikus női, férfi és gyermekcipők nagyválasztékban érkeztek. Lévai és Szigeti (ezelőtt Buchsbaum és Tárna.)

— Autótulajdonosok és schofeurok figyelmébe! Timisoarán tartozkodása alkalmával feltétlenül jelentse be, hány személyt vinne magával autóján? Pinkerton Boy vállalatnál, Grand Hotel Ferdinánd. Telefon 75. Timisoara.

— Az aradi „Fehérkereszt” Gyermekvédő Egyesület folyó hó 18-án, szerdán délután 5 órakor tartja évi rendes közgyűlését a városháza tanácstermében. Miután névre szóló meghívókat nem küldhetünk, a tagokat a megjelenésre ez uton kéri fel az elnökség.

— Husárak leszállítása a hatósági sátorban. Értesítjük a közönséget, hogy a Piata Avram Jancu (Szabadság-téri) hatósági sátorban a marhahús ára kg.-ként 5, illetőleg 6 lei. Közélmelési hivatal.

— A gyógyszerárak zárórja. A belügyminisztérium rendeletéből kifolyólag dr. Angel István polgármester közhírré teszi, hogy hasonlóan a régi királyság területén érvényben lévő rendelkezésekhez képest, a gyógyszeráraknak Aradon is a nyári időben 7 órától este fél 9 óráig, télen pedig reggel 8 órától este 8 óráig kell nyitva tartaniok és a közönség rendelkezésére állaniok.

— Amerika magyar csipkeket vásárol. Budapest. A külföld, különösen Amerika figyelme mind nagyobb mértékben fordul a magyar csipkeipar felé. Most a balatonendréd csipkegyár rendezett kiállítást. A kiállításon másfélezer vert csipkét mutattak be. Volt a kiállításon öt milimétertől tizenöt centiméter szélességig vert csipke, betétek, szögfüs, tulipános, rozmaringos eredeti magyar

motivumokkal. Az egész kiállítás anyagát Amerika számára vették meg több mint fél millió koronáért.

— Nincs ingyen virág. Az Aradi Anyavédő Egyesület arra kérte a városi tanácsot, hogy az egyesület épülete előtti kertel virágokkal lássa el. A tanács még nem határozott a kérvény fölött, de valószínűleg el fogja utasítani, mert a gazdasági referens véleménye szerint a városi kertészet kereskedelmi intézmény és így nem utasítható, hogy ingyen virágot adjon.

— Miliós lopás. Budapest. Az Ulrich B. J. Vilmos császár-úti vasarucég raktárából hónapok óta rengeteg mennyiségű és nagyértékű vasáru tűnt el. A rendőrség őrizetbe vette Sugár Miksát a cég Visegrádi-utcai telepének vezetőjét és a cégnek tizenhét alkalmazottját is, akik részben a Vilmos császár-úti üzletben és raktárban voltak alkalmazva. Megállapítást nyert, hogy a hónapok óta kisebb-nagyobb tételekben ellopott vasárucékat Klein Samu Liszt Ferenc-téri vaskereskedő raktárába hordták. A rendőrség Klein Samut is őrizetbe helyezte.

— A városi kertészet jövedelme. A városi kertészet elkészülte 1920. évi mérlegét. A mérleg felülvizsgálására a gazdasági szék egy bizottságot küldtek ki, amely megállapította, hogy a városi kertészet 1920. évben 51,291 lei és 70 bani tisztá nyereséget mutat fel. A gazdasági szék a mérlegel a tanács elé terjesztette, amelyet az tudomásul vett.

— Nők penitenciái gyilkossága. Roma. A pisai munkasborze titkárát, Carlo Cameo kommunista-vezert a pisai felsőbb társasághoz tartozó két hölgy a fascista párt tagjai megölték. A két hölgy felkereste a titkárt és felelőségre vonta egy cikkéért, amely sértő volt a fascista nőkre. Miután a válasszal nem voltak megelégedve, Cameót meggyilkolták. Magas társadalmi állásuk dacára a két hölgyet letartóztatták. Az egyik hölgy Rosselli Nissim zsidó bankár felesége, a másik pedig Giulia Lupetti, egy alezredes leánya.

Nyugatmagyarország miatt.

(Megszakadt a magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalás.)

Azt a hírt kapjuk Bécsből, hogy a Bécsben folyó osztrák-magyar kereskedelmi tárgyalások megszakadtak. A magyar kiküldöttek ugyanis azzal nyitották meg a tanácskozásokat, hogy a magyar kormány addig, amíg Ausztria Nyugatmagyarország átadásához ragaszkodik, végleges kereskedelmi szerződést nem köt. Az osztrák megbízottak a magyar küldöttség nyilatkozatát közölték az osztrák kormányval, amely hosszabb tanácskozás után megüzente a magyar delegációnak, hogy Ausztria hajlandó egyelőre a múlt év augusztusában kötött kompenzációs szerződés újabb két-hónapos meghosszabbítására. A magyar kiküldöttek ezt az ajánlatot tárgyalási alapnak fogadták el, de azzal a feltétellel, hogy a magyar terményeknek Ausztriába való behozatala minden kompenzációs ellenérték nélkül, a tárgyalások sine qua non-jaképp fogadtassék el. Az osztrákok ezt a feltételt felhatalmazás hiányában nem fogadhatták el s a tárgyalások megszakadtak.

BÉCS. Az osztrák kormány a Magyarországgal megkezdett kereskedelmi tárgyalások megszakítása után ama óhajának adott kifejezést, hogy Nyugatmagyarország kérdésében újból tárgyalni akar.

A halálra ítelt öngyilkossága.

BUDAPEST. A szolnoki gyermekgyilkosság tettesét, Pató Imrénét, szül. Molnár Jusztinát, mint jelentettük, szerdán vonta felelőségre a szolnoki törvényszék statáriális bírósága. A vádlott beismerte bűnösségét és elmondta, hogy fogházban levő ura fenyegetésére határozta el, hogy elpusztítja magát is és a gyermekét. Azonban az első gyilkosság után nagyon megrettent és a már ismert módon bujkált a rendőrség elől. A bíróság este 7 órakor hirdette ki az ítéletet, amely kötéltálati halállal sújtja az asszonyt. Az asszony az ítélet kihirdetésekor elájult és amikor később magához tért és a kegyelmi tanács közölte vele, hogy kegyelemre fogják ajánlani, az asszony visszament a cellájába, ott zokogva borult a padlóra és egész éjjel imádkozott. Másnap föltűnt a börtönőrnek, hogy a cellából semmi neszt nem észlel. Ezért benézett a cellába, ahol az asszonyt a padlón vértócsában fekvve találta. Üvegdarabokkal föl vágta a hasát és balkarján az ereket is föl metszette. Életbenmaradásához kevés a remény.

Ádámkosziümös

Barlanglakók.

Berlin egyik városszélein az eddig szeméttelakásra szolgáló réten néhány hét óta egy érdekes székta ütötte fel lanyját. Mintegy 50 személy, férfiak és nők, akik szinte Ádám és Éva-kosztümben járnak, a berlini dr. Goldberg vezetése alatt egy új szociális rendszerrel kísérleteznek. Az említett doktor a természet embere, nem nyíratja le haját, szakállát, mezítábl és szinte mezítelenül jár. A „közösség” tagjai követik a vezető példáját: a réten a földbe ásott barlangokban laknak, lemondva eddigi kényelmükről és a rendes építésű lakásokról, proklamálják a vagyon és természetesen az asszonyok közösségét is. Hogy az új földi paradicsom tartósságára gondolnak, ezt tanúsítja az a tény, hogy megkezdtek a rést megművelését. A környéken lakókat erősen izgatja a dolog. Ők ugyanis azt hiszik, hogy ezek kommunista ágensek, akik loárkokat ásnak, hogy azután megtámadják Berlint. Egyes közgazdászok azonban igen szimpatikusnak tartják a dolgot. A mai drágaság, lakásnyomoruság, stb. sokat foglalkoztat arra készíteni, hogy az új székta-hoz csatlakozzanak, amely mindezeket a kérdéseket oly egyszerűen oldja meg.

A nőimitátor — nem normális.

Blázi Lajos nőimitátor, akif az aradi államrendőrség különböző bűncselekmények elkövetése miatt letartóztatott, jelenleg az ügyészség foglya. A királyi ügyészség tizrendbeli lopással vádolja. Bűnügyeinek tárgyalása a közeljövőben lesz, de tekintve, hogy a vizsgálóbíróságnak a kihallgatások során alapos gyanuja merült fel arra nézve, hogy nőimitátor nem egészen normális, kérte Blázi elmebeli állapotának megvizsgálását. A törvényszéki orvosszakértők a mai napon vették vizsgálat alá Blázit és megállapították róla, hogy a kabarészinpadok kedvelt nőimitátora nem normális idegrendszerű és mint ilyen nem beszámítható.

Közgazdaság.

A valstapiac.

Budapest, május 10. Tőzsdezárlat: márka 310, lira 1060, osztrák korona 39, leu 335, szokol 290, dinár 560—585, lengyel márka 26. **Kifizetések:** Bucaresti 329, Berlin 305, Prága 285, Bécs 36-25, Zágráb 140—155. **Zürich, május 10. Tőzsdezárlat:** Berlin 850-25, Newyork 563, Prága 780, Budapest 285, Zágráb 412, Bucaresti 930 Varsó 66, Bécs 130, lebélyegzett osztrák korona 103, London 2242, Páris 4670. **Bécs, május 10. Márka 863, dollár 566, szokol 790, dinár 1640, magyar korona 286-5. Az irányzat ingadozó. Páris, szikratávirat május 10. Leu 22-5, márka 18-25, dollár 12-235. Bucaresti, május 10. Márka 1-02, dollár 58. Arad május 11. Dollár 55—56, márka 1-04, magyar korona 0-27, osztrák korona 0-11. Bécs, május 10. Tőzsdezárlat. Márka 855, leu 925, francia frank 4800, svájcifrank 9950, dollár 556, szokol 780, dinár 1620. **Kifizetések:** Budapest 278, Zágráb 407, Berlin 850, Prága 780, Bucaresti 925.**

Budapest, május 11. (Tőzsdei zárlat.) Dollár 200, frank 1690, márka 340, osztrák 41, lei 340, szokol 275, dinár 590—610, lengyel 26. **Kifizetések:** Bukarest 340, Páris 1690, Wien 37, Zágráb 140-5 Newyork 205.

Az Ausztriában lévő magyar bankjegyek kicserélése.

BÉCS. Az Ungarische Rundschau jelenti Budapestről: Az Ausztriában lévő magyar bélyegzésű bankjegyek kicserelésének módozatait véglegesen megállapították. Eszerint az osztrák devizaközpont be fogja vonni a bankoktól a náluk becserelés végett befizetett magyar bankjegyeket, amelyeket konzignációval továbbít az Osztrák-Magyar Bankhoz. Az Osztrák-Magyar Bank külön e célra rendelkezésére bocsátott állami futárral küldi le a bankjegyeket Budapestre ottani főintézetéhez. A bankjegyeket nyomban megérkezésük után megvizsgálják, a valódinak találta ellenértékét ugyancsak futár útján Bécsbe küldik, a gyanusakat pedig visszatartják. A bécsi bankok ezen a megoldáson kívül további kérelmet is intéztek a magyar kormányhoz, és pedig azt, hogy a kisebb összeggel rendelkező közönség kiszolgálása végett a budapesti kicserelő hely létesítsen fiókot Bécsben, ahol néhány ezer koronáig terjedő összegeket fogadnának el.

Elszámolás az Osztrák-Magyar Bankkal. Budapest. Dr. Gamperling, az Osztrák-Magyar Bank vezértilkár-helyettese tegnap Budapestre érkezett, hogy a magyar kormány és az Osztrák-Magyar Bank végelszámolását rendezze és a már nyolc-tíz nap előtt megkötött egyezményt realizálja. Dr. Gamperling a tegnapi nap folyamán hosszas tárgyalásokat folytatott Hegedüs Lóránt pénzügyminiszterrel és Popovics Sándorral, az állami jegyintézet elnökével.

Csőd előtt Aradmegye téglá- és cserépgyártása.

Évekkel ezelőtt Békében Aradmegye cserép- és téglagyártása virágzó volt Köztudomásu, hogy az aradmegyei cserépet ezelőtt az ország minden részében ismerték és keresték. Ma alkalmunk volt beszélgetést folytatni Bienenstock Józseffel, a buttyini (körösbökényi) nagy cserépgyár tulajdonosával. Az összes megyei cserépgyárak súlyos helyzet előtt állanak most — monotta informátorunk — és kérdés, hogy megvártatás nélkül is el tudjuk-e majd háritani azokat az akadályokat, amelyek egyre nagyobb erővel tornyosulnak a téglá- és cserépgyárak elé. Az építkezés ugyanis a háboru óta teljesen abamaradt a vidéken, az emberek a falukban semmi esetre sem gondolnak új üzletek, vagy új otthonok alapítására. A közönség pedig türelmetlenül várja a cserépgyárparban is az olcsóbbodást, amely pedig mindaddig nem következhetik be, amíg a gyári munkásság a maga rideg álláspontjából nem fog engedni és nem lesz hajlandó alacsonyabb munkabérért dolgozni. A fa ára pedig, ha mutatott is némi esést ez ~~időben~~, még mindig nem olyan alacsony,

hogy nagyobb árleszállítást tudnánk eszközölni. A cserép még így is lényegesen olcsóbb lett az elmúlt évi árakhoz viszonyítva, körülbelül 35 százalékkal. Most ezer darab-cserép ára 600 lei. Építkezések most csak nagyon kis keretek között folynak és inkább csak az épületek javítására redukálódott a mi munkakörünk. A cserépgyárak produkciója nem lett kevesebb a tavalyinál, hiszen a megyei cserépgyárak a munkateljesítményükhöz képest is oly keveset produkálnak, hogy újabb üzemi redukció szükségessége nagyban veszélyeztetné a gyárak fennmaradásának kérdését. Érdekös, hogy azok a nagy gyárak, amelyek a békében kizárólag csak téglá előállításával foglalkoztak, most szintén csak cserépet gyártanak, amennyiben a téglá most egyáltalában nem keresett cikk a vidéken. S ha a téglá ára a gyár folyamán lényegesen olcsóbb is lesz, a gyárak akkor sem tudják produkcióiknak még ötven százalékát sem piacra dobni amennyiben az építkezési munkabérek jó ideig lehetetlenné lesznek mindennemű építkezést.

Önoperáció.

(Egy sebész vakbélműtete.)

Egy newyorki hír arról számol be hogy egy hatvan éves pennsylvaniai sebész vakbél féregnyujtvány műtétet végzett önmagán. A „Tempsnek” egyik legújabban ideérkezett számában Henry Bouquet dr. megjegyzéseket fűz ehhez a szokatlan és rendkívül érdekes esethez, amely egy sebésznek nem mindennapi hidegvéréről tesz tanubizonyságot s megállapítja, hogy a pennsylvaniai sebész esete nem egyedülálló a maga nemében. Ami az önoperáció technikáját illeti, két eset lehetséges. Az érzéketlenítés végrehajtása céljából érzésteleníteni kell vagy az egész testet, vagy azokat az ideggyököket, amelyek idegekkel látják el az operálandó testrészt, vagy pedig helyi érzéstelenítést kell alkalmazni. Az első esetben nyilvánvalóan segítségre van szükség, a második esetben is egy bizonyos fokig.

Leghíresebb Reclus tanár esete, aki tanítványai előtt végzett magán végcsontitást: csonttuberkulózisa volt egyik középső kezujján s ezt az ujját távolította el a modern műtét minden szabályai szerint. Összegyűlt tanítványai előtt kokainnal érzéstelenítette ujját, két körkörös injekciót adott magának, egyet felületesen, egyet mélyen. Azután szabályos és nyugodt mozdulatokkal hozzáfogott a műtéthez s néhány pillanat múlva Reclus megszabadította magát beteg ujjától, nemcsak ritka hidegvéréről, hanem nagy operációs készségről is tanubizonyságot téve. Nem sokkal később a török hadseregnek egy orvos, Mehmed Said dr. operálta meg visszértágulását. A pennsylvaniai eset körülbelül hatodiknak szerepel az önoperáltak listáján. Több ilyen eset után párisi szalonkörökben most élénken tárgyalják e műtét tudomá-

nyos jelentőségét. Bizonyos, hogy rendes körülmények között, a mikor minden szükséges eszköz és segédlet a beteg rendelkezésére áll, nem ajánlható ez a nagy hidegvért és tudást igénylő eljárás. De rendkívüli körülmények között példát mutat a sebészeknek.

Mozi.

A mozgóképszínházak műsora. Május 12-én az Apollóban: *Fedora*. Társadalmi dráma. — Az Urániában: *A szent bűn*. Dráma.

Jaccuse! (Vádat emelek!) Zola és Barbüsse, a francia irodalom e két szellemóriása hatalmas irodalmi művekben szálltak szembe a háborus örülettel. A vérző emberiségért vívott küzdelemükbe bekapcsolódik most egy csodásan nagy szabású film: *Jaccuse!* amely még szélesebb körű és közvillenebbül meggyőző agitációt fejt ki a világbéke érdekében. Abel Gance, a tizedik szimfónia, a *Mater Dolorosa* gyönyörű mozifilmek szerzője írta ezt a nagyszíű drámát, amelyet a Pathé filmgyár szcenizált filmre oly művészi eszközök és erői segítségével, amilyenekkel csak ez az egész világot behálózó, szédületesen nagy filmgyár rendelkezik. Megkapó mesészöveg formájában ágítál Abel Gance a világbékeért e mesteri művében. Szinte döbbenetes realizmussal vonultatja el szemünk előtt a harcerek horzalmasságát, hogy megborzadva állt, még jobban sóvárogjuk az igazi békét, az emberiség nagy kibékülését. A *Jaccuse!* ahol eddig bemutatásra került, valóságos lázba hozta az embereket. A nagyszabású film három részből áll, az első részt nélfelen, szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló. Jegyek előjegyzhetők a pénztárnál.

Fedora az Apollóban Sardou világhírű drámája, a *Fedora* két napon át a közönség nagy érdeklődése mellett lett bemutatva, Sardou mesteri drámája a színpadi drámairodalom ritka gyöngyei közé tartozik, amely még filmen hatásosabban érvényesült, mint a színpadon. A dráma izgalmas meséjét sok

finomsággal és stílusosan dolgozta fel a párisi filmgyár, amely nem mindennapi irodalmi filmmel ajándékozta meg a kulturvilágot. A főszerepben Francesca Bertini, a külön drámai hősnő ragyogtatja csodás tehetségét.

A szent bűn — az Urániában. Ma tartja műsoron utóljára az Uránia színház *A szent bűn* című érdekes és nagyszíű drámai filmét. Néhány héttel ezelőtt bemutatott *Tih-Minh* és *Judex*hez hasonlító ez a film, amelyek oly nagy sikert aráltak, akik végig nézték gyönyörködhettek ebben a csodás drámai filmben, mert a legraffináltabb eszközökkel fölépített deklivdrámák sem nyújtanak oly meglepő és izgalmas jeleneteket, mint amilyenben ez a hatalmas film bővelkedik. Nagyban emeli a film értékét, hogy a főszerepet René Cresté játssza, aki művészi játékával sok kellemes percet szerzett a mozibájaró közönségnek.

Faexport tutajon.

Az Aradi Hazai Fatermelő R. T. dr. *Robu* János főpolgármester útján kérvényt intézett a pénzügy miniszterhez, amelyben engedélyt kér arra, hogy a tüzfifaexportot tutajozás útján bonyolíthassa le. Ma érkezett meg a pénzügyminiszter rendelete, amely szerint a kereskedelmi miniszterrel és hadseregőparancsnoksággal egyetértve megengedi, hogy a tüzfát külföldre tutajon exportálják. A rendelet kimondja, hogy a tutajozás a Maros folyón május 15-én veheti kezdetét, a fennálló vám- és biztonsági rendeletek fenntartásával. A miniszteri rendeletről értesítették az aradi vámhivatalt. Ez a rendkívül nagyfontosságú rendelet nagyban elősegíti Románia tüzfakivitelét, amelyet eddig részben a nagy vagonhiány, részben a magas szállítási költségek hátráltattak.

Lopás a göztéglagyárban

Nagyarányu lopás történt a tegnapi nap folyamán az aradi első göztéglagyárban. Schnitzer József göztéglagyári igazgató szobájából éjnek idején kilopták a szekrényben levő összes fehéreműt, az igazgató aranyóráját és pénztárcáját. A tolvaj igen vakmerő módon hajtott végre tettét. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy valószínűleg a házban ismerős egyénnek kellett elkövetni a hüncselekményt. A bűnös a kerti ablakon át mászott be a konyhába és onnan ment be Snitzer lerék szobájába. Gyanus az is a dologba, hogy a tolvaj keresztül ment a konyhán, ahol a cseléd alszik és a leány mégsem ébredt fel. A tettes közvetlenül Schnitzler ágya mellől vitte el aranyóráját. Mikor felébredt, még látta kiszuhanni az alakot és utána vetette magát, de már nem sikerült elfogni. A tolvaj azonban a nagy sietségben nem tudta az összepakkolt ruhaneműket elvinni, hanem nagyrésztét otthagyta a kertben. Az aranyóráját és a pénz tárcát azonban sikerült elvinnie. Az aradi államrendőrség a legnagyobb apparátussal nyomoz az érdekes ügyben.

A szerkesztésért:

KAROLY JÓZSEF
felel.

MEGNYILTArad város
legcsinosabbán
berendezett„Cornul vanatorul“
„Vadászkürt“ 10773

étterem és kerthelyiség.

Elsőrendű francia konyha. Tisztán kezelt hegyaljai borok. Frissen csapolt sör. Estenként jönevű cigányzenekar játszik. Polgári árak! Figyelmes kiszolgálás

Apró hirdetések**Alkalmazás.**

FESTÉKSZAKMABAN (jártas fiatal) kereskedő segéd és egy tanuló felvétetik. Meer festéküzlet. 1950

EGY JÓERKŐLCSŰ fiú fizetéssel tanuló felvétetik Weisz Dávid fűzőn nagykereskedőnél Str. Marasesti (Kossuth-utca.) 10773

BANKSZOLGA SOFFŐRI VIZSGÁVAL keresletik. Bővebbet a kiadóban. 1951

HAZITANITÓNAK ajánljuk elemi iskolai tanulókhöz jó módszerrel bíró fiatal ember. Cim a kiadóban. 1950

GYORS ÉS GEPIRÁSBAN, valamint egyéb irodai teendőkben perfect tisztviselő gyári vállalat iradába azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóhivatásban. 1955

JOBBI LEÁNY gyermek mellé ajánljuk. Cim: Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10774

EGY jobb leány, ki a virágkötészethez ért, felvétetik Mészáros virágüzletben. 1950

Lakás.

FIATAL HÁZASPÁR keres butorozott szobát lehetőleg konyhasználattal, ágynemű nélkül. Cim: „Kelet“ hirdetőjében Strada Alexandri (Salacz-u.) 1. 10898

Vétel és eladás.

PERZSA szőnyegek eladó Strada Horia (Széchenyi-utca) 2. II. 6. megtekinthető délelőtt 11-12-ig. 1953

GYÓGYSZERTÁRAK és DROGERIAK részére lenmagtiszta 5 kilogrammos postacsomagokban is kapható az Aradi Olajipar Részvénytársaságnál Aradon. 10898

CEMENTÁRUGYÁRAK részére formolaj kapható az Aradi Olajipar Részvénytársaságnál Aradon. 10898

NYERSOLAJ és BENZIN kapható az Aradi Olajipar Részvénytársaságnál Aradon. Telefon szám 135. 10898

ELADÓ épületlak. tölgygerendák és lécek Strada Mihai Cogalniceanu (Mikes Kelmén-utca) 30. 1929

STRANDRUHAK nagy választékban, izléses kivitelben kaphatók Stern Testvéreknél Strada Metianu (Forray-utca) 2. 10774

ANTIK és modern porcellán, butort, szőnyeget, festményeket ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Allandó kláritás. Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

SAKK-TÁBLÁT ÉS FIGURÁKAT venni. Cim a kiadóban. 500

SZALONGARNITURA. konsul tükör, ebédlő kredenc, stb. eladó Strada Russu Sirianu (Aulich-utca) 15. 800

MODERN HALOSZOBÁK és ebédlők jó kivitelben legújanyosabb árban kaphatók Strada Alexandru Gavra (Csernovits-utca) 22. 1882

KERESEK egy összekötő perzsa, vagy szmirna szőnyeget 120 cm.-ig. hosszút. Cim: „Kelet“ hirdetőjében Strada Alexandri (Salacz-u.) 1. 10897

KÉT DARAB 3 tonnás teherautó üzemi képes, majdnem új, 40.000 leiert eladó. Ujrad, Fő-ut 45. Schneidernél. 1933

Különféle.

Dr. FÖLDES ÉS HEHS orvosi laboratóriuma Aradon. Végez emberi vállalkozások, vizet, köpet, ex- és transudátum vizsgálatát. 10891

Gyors és gépirónó,

perfect magyar, német, csakis elsőrangú referenciákkal rendelkezők (azonnali belépésre) ajánlatát kérem. 10899

KÖNIG szállító.**Uj! Megnyilt Uj!**

A Hajó-utcában, a gázgyárral szemben

gyönyörű kerti vendéglő.

Tekepálya, árnyas, fás helyek, elsőrendű fajborok! 1956

Olesó árak! Szíves pártfogást kér a TULAJDONOS

Fontos cséplőgép tulajdonosoknak!

Államvasuti gépgyár gyártmányú lokomobillókhoz, cséplőgépekhez, benzinnmotorokhoz mindennemű alkatrészek kaphatók. 10818

Karczag Henrik

gépraktárában

Timisoara. (Temesvár) Strada I. C. Bratianu (Uri-utca) 3.

Telefon 9-14. „Prompt“

Szálloda,

kávéház, étterem, mozi berendezéslippai CENTRAL-szálloda (volt József főherceg ELADÓ. Bővebbet

König szállítónál

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít. Szépítők, májoltók, bőráfrók, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozosá tide hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Holland-Amerikai vonal!Manoil Spiegler bukaresti cég képviselőjét Erdély és Bánát területén az **Agentia Generala Karas-Szeverin megye Lugoj, Templom-u. 12. sz. alatt átvette.** Szerez vasut és hajójegyeket Bukarest-New-Yorkig, ára: 9000 Lei. Feleknek csak egyszer, a Vízium elintézése végett kell Bukarestbe utazniok. Amerikai utlevél ügyeket a belügyminisztériumban küldjétek. Szóbeli felvilágosítást ingyen nyújt. Irásbelinél 20 Lei melléklendő. **AGENTIA GENERALA.** 1904

Rádió Hirdetési Iroda 914. 1811

KöszénAjánlok azonnali szállításra nagyobb mennyiségben mindennemű központi és központi fűtési célokra egeresi és szamosvölgyi, valamint lignit szenet a legolcsóbb napi árban. Szállítási igazolványokról és waggonokról gondoskodom **HAZAI BÉLA nagykereskedő.** Telefon Interurbán 12-75. szám. Cluj (Kolozsvár).**Fehér modelljeim**színesekkel együtt
megérkeztek**Popper Irén**

kalapszalnya, Balov. Regelo Ferdinand (József főherceg-ut) 10. 1943

Allandó gyorsáru gyűjtőforgalom

Aradról Brassó, Nagyszében, Petrozsény, Kolozsvár, Nagyvárad, Marosvásárhely és Bucaresti vonalakon közbe-ő állomásokon is.

Vállalom Brunn, Prága, Bécs és Budapestről Aradra

gyűjtőkosok leggyorsabb leszállítását, valamint mindennemű külföldre irányított szállítmányoknak a leggyorsabb lebonyolítását. 10901

Képviselve Európa minden legnagyobb városában.**KÖNIG szállító.****En-gros! En-detail!****Chemnitzl harisnya Bécsi selyem-kendő**

megárukban gyári lerakat gyári árak mellett. Ugyanott kaphatók a legolcsóbb árak mellett valódi bákebeli minőségű Goldstein-féle

LILIO M-vásznak;

Rolfss- és Kubinzky-féle

kendők és méter árak (Dirndlik!)**Pollák Lipót és Tsa** Arad, Piata Avram Ianou (Szabadság-tér) (Uránia színház sarkán.) 1944**PALMA****Kaucsuksarok,** 10703**mindenütt kapható!****Varrógép,**

kerékpár, gramophon javításokat 10766 és villanysereléseket olcsón vállal

Schwarz mészerez, Strada Branovici (Lázár Vilmos-utca). Alkatrészek, szerelési olkek raktáron.

BUCURESTBE utazom, utlevél láttaozást vállalom, Haasz hirdetőjében Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. 10896

BUKARESTBE utazom hétfőn, utlevél láttaozást, vagy hasonló ügyeket garancia mellett vállalom. Cim: Birkenhauer fűszerüzlet Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 10696

Ingatlan.

ELADÓ Aranykéz-utca 16. számú szarokház üzlethelyiséggel elfoglalható kétszobás lakással, pincével, villanyvilágítással 35.000 leiert. Bővebbet Strada Unirei (Fabián-utca) 9. fűszerüzlet. 10774

Uzletek.

BORBÉLY ÜZLET Amerikába utazás miatt eladó. Házg. Bufeni. 1940

Ellátás.

JÓ HÁZIKOSZT kapható. Cim a kiadóhivatásban. 1954

Budapest — Arad

waggonrakományok és darabárak szállítását leggyorsabban, megbízható kísérettel elvállalja bárholnan, bármely román állomásra

Heisler Ignác

szállító Budapest, IV., Hold-utca 10. Távirati cim: Heislerig, Budapest. Saját határkirendeltségek: Biharkeresztes, Kötégán, Lókósháza. 10711

Kapriorai darabos mész

waggontelekben megrendelhető:

Kornis Testvéreknél, Arad

Telefon 501. 1556

Mielőtt butorait beszerezné,

okvetlen keresse fel 1460

BARICZ MATÉ**uj butorraktárát**

Str. Metianu (Forray-utcában.)

Arad város I. kerületi előjáróságától. 5071-1921.

HIRDETMÉNY

Négy darab liba és egy hat hónapos sertés tulajlatott bitangságban a város területén.

Amennyiben igazolt tulajdonosa folyó hó 20-ig az állatokat át nem vennie, azok a jelzett napon délelőtt 9 órakor a városi tüzoltó laktanyában a legtöbbet ígérők nyilvános árverésen eladatul fognak.

Arad, 1921. május hó 4. napján.

Pocloan

előjáró.

Külföldi utamról visszatérve van szerencsém a nagyérdemű közönségét értesíteni, hogy **finom kristályüveg lencsék, lorgnyonokat, valódi amerikai Fiesu ornyergeket, autózeművegeket és más különlegességeket hoztam.****Alexandru Grosz**

szkeptikus. Apollo mozi mellett. 1952

Ingyen javítomegyszer az ezuttal nálam vásárolt kesztyűket. Azonkívül mindennemű borkesztyűk tisztítását Lei 250-ért vállalom. **ALBRECHT** utóda 10899**Steinhübel Lajos** Str. Alexandri (Salau-u.) 1.

Nyomatott az Aradi Nyzmés Házban rotáció-gépen. Kiadótulajdonos: Aradi Nyomda Vállalat.